

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Philippi Servii Amicus Fidelis Usque Ad Mortem

Bouchy, Philippe

Coloniæ Agrippinæ, 1660

De dubiis occurrentibus circa communionem morbundorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54799](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54799)

ta oscula odientis? *Proverb. 27.* Audi quid psaltes Regius: Corripiet me justus in misericordia, & increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum *Psal. 140.*

De dubiis occurrentibus circa communionem moribundorum.

PHILARETUS.

Viaticum sacratissimi Corporis Domini nostri Jesu Christi, summo studio ac diligentia moribundis procurandum est, ne forte contingat illos tanto bono privatos decedere.

Debet autem Venerabilis Eucharistia dari per modum Viatiki, cum probabile est, quod eam moribundus non poterit amplius sumere, a

a Rituale Rom

AMICUS FIDELIS. *Quanam est differentia inter communionem ordinariã, & inter cõmunionem per modũ Viatiki?*

PHIL. Per communionem ordinariã, petimus à Deo gratiam bene vivendi: per hanc autem, gratiam bene

bene

benè moriendi. Id ipsum sonare videtur nomen *Viatici*: quid enim est *Viaticum*? nihil aliud est quam annona sive commeatus ad futurum iter. Longa via est a terra in cœlum, quo moribundus properat; ideo prudenter Sancta Mater Ecclesia filios suos decedentes, sacræ Eucharistiæ *Viatico* prosequitur, ut tantò securiores ex hac vita demigrent, quantò potentiore commeatu instruuntur.

AMICUS FIDEL. *Daturne aliâ verborum formâ Viaticum quàm communio ordinaria?*

PHIL. Forma dandi *Viaticum* hæc est: *Accipe frater (vel soror) Viaticum Corporis Domini nostri Iesu Christi, qui te custodiat ab hoste maligno, & perducatur in vitam æternam. Amen.* Forma verò communionis ordinariæ est: *Corpus Domini nostri Iesu Christi custodiat animam tuam in vitam æternam. Amen.*

AMICUS FID. *An qui manè communicavit, vel Missam dixit, & postea eodem die incidit in periculum mortis possit ad huc non jejunos sacrum Viaticum sumere?*

S S PHIL,

PHIL. Potest. Et ratio est, quia licet manè Venerabilem Eucharistiam sumpserit, at non per modum Viatici, ad quod tamen lege Divina secundum plurimos in articulo mortis obligatur.

AMICUS FID. *Nónne hoc est contra præceptum de non communicando bis in die, & non nisi à jejunis?*

PHIL. Præceptum communicandi in articulo mortis est divinum, & ideò majoris ponderis quàm Ecclesiasticæ illæ prohibitiones. *a*

Notandum verò non esse hoc faciendum, nisi prudenter timeatur moribundum eodem die decessurum, & non futuram illi postmodum aliam communicandi opportunitatem.

AMIC. FID. *Si duret periculum, poteritne eo durante, non jejunus per modum Viatici sæpius communicare?*

PHIL.

a Gaspar Hurtado de Eucha, disp. 10. diff. 2. Turianus in summa part. 2. c. 58. dub. 2. Bellifonius in 3 part tom. 2 q. 88. ar. 11. notabili 2.

PHIL. Ita existimo. Cùm enim moribundus valdè indigeat tanti Sacramenti subsidio ad vincendas occurrentes tentationes, & ad superanda peccandi pericula, non videtur pia mater Ecclesia nos velle adstringere ad unicam talem communionem cum nostro tanto spirituali dispendio, maximè cùm in secunda & tertia vice eadem maneat quæ in prima necessitas. Adde Concilium Constantiense sess. 13. dicere absolute, (sine limitatione ad unam tantum vicem) in casu infirmitatis Eucharistiam dari posse non jejuno.

Hujus sententiæ assertores multi, ut ex sequentibus patebit.

AMICUS FID. *Quanta debet esse temporis intercapedo inter unam & alteram communionem?*

PHIL. Aliqui requirunt decem aut octo dies à prima communionem, ut moribundus iterum possit non jejunos communicare.

a Silvius putat post septem dies
id licere. *b*

Existimant alii dies sex in ter-
medios sufficere. *c* Imò si quis assuetus
frequenter communicare aut sacrifi-
care propter devotionem ac deside-
rium egre abstineat, permitti ipsi
potest ut altero statim die commu-
nicet non jejunus. Ita paulus Lay-
mam in Theol. morali lib 5. tract.
4. cap. 6. num. 20.

Horum ratio esse videtur quod
in secunda, tertia & subsequentibus
vicibus, eadem maneat infirmo ne-
cessitas resistendi tentationibus,
quæ in prima. Ergo indiget eodem
subsidio, quo bona mater eum ne-
quaquam privare intendit.

Nota Sacerdotem in articulo mor-
tis constitutum, posse celebrare non
jeju.

a Suarez in 3. part. tom. 3: disp. 68. sec. 4.

Henriquez in sum l. 8. c. 5.

b Silvius in 3. part. q. 80. art. 9.

c Fillucius tom. 4. c. 8. n. 238. Tabiena
verbo communicare n. 48. Armil. n. 18.

Possevinus de offic. curat. c. 8. n. 21. & alii.

jejunum, ut se ipse communicet: intellige, si aliunde sacram Eucharistiam habere nequeat. *a* Nec id mirum videri debet: si enim Laico non jejuno, per modum Viatici communicare licet: cur non liceat non jejuno Sacerdoti celebrare ut sibi Viaticum comparet? Maxime cum ei etiam concedatur celebrare non jejuno ut quemvis alium in mortis articulo communicet. *b*

a Layman l. 5 tr. 4 c. 6 n. 2 *o* Zambranus de Sac. Euc. c. 2 du. 6 n. 1

b Zambranus c. 6 de Eucha. dub. 6 Major. in 4 dist. 9 qu. 3 Jacobus Granada de Sac. in 3 part. cōtr. 6 tra. 10 disp. 8 n. 12

AMICUS FID *Quid agendum cum delirantibus?*

PHIL. Potest Sacerdos præbere Viaticum deliranti qui propter febrim in amentiam incidit: maxime si ante delirium illud desideraverit aut contritionis signa ediderit. Adde, si lucida intervalla habeat, devotionemque ostendat, nec ullum irreverentia aut indignitatis periculum

S. 5

culum

culum meritò timeatur. *A*

*A D. Thom. in 3. part. quest. 88. art. D.
Rituale Romanum de Sacram. Eucha-
ristia.*

AMICUS FID. *Dandane est Eucharistia
damnato ad mortem etiam non jeju-
no?*

PHIL. Audi quomodo loquatur
Sancius in select. disp. 40. Ego, in-
quit, si supplicium differri non pos-
set, reum communicarem etiam si
post horam ducendus esset ad pati-
bulum: nec ex eo reverentia Sacra-
menti minuitur, cum Christus illud
instituerit ad nostram utilitatem, &
non cohæreat suscipi irreverenter
& ob nostram utilitatem sumi, si a-
liàs communicans debitam disposi-
tionem habeat.

Ratio autem cur damnati ad mor-
tem debeant, etsi non jejuni, com-
municare, est, quia violenta mors
non tollit in eis obligationem
quam habent ex præcepto divino
communicandi in articulo mor-
tis. Pro hac sententia Zambranus

A citat

citatur Navarrum, Suarez, Henriquez & alios.

a Zambranus de Sac. Euc. cap. 5. n. 6.

AMICUS FID. Scire velim, an qui post sumptum Viaticum peccavit mortaliter, teneatur illud iterum sumere; sicuti tenetur iterum confiteri.

PHIL. Non tenetur. Et ratio diverſitatis est, quia confessio mediū necessarium est ad salutem pro omni tempore quo quis lapsus est in peccatum mortale: At verò Eucharistia, non est necessaria necessitate mediū, sed necessitate præcepti, cui præcepto factum est satis communicando semel in mortis articulo, proinde præceptum illud non obligat amplius pro præſenti articulo, sed bene pro alio. a

a Hurtadus de Sacram. Eucha. disp. 10. diff. 2. Bellisonius tr. 2. in 3. part. p. 80. art. 11. & alii.

AMICUS FID. Quilibet. Sacerdos in articulo mortis venerabilem Eucharistiam administrat?

PHIL. In articulo mortis sumi potest

rest Eucharistia à ministro quocun-
que, à quo in eodem articulo reci-
pi potest absolutio.

Audiendus hîc Chapeauvile no-
stras, de Sacram. Eucharistiæ quest.
6 ubi sic ait:

Veluti pro Sacramento pœniten-
tiæ, in necessitate vocantur quili-
bet Sacerdotes, quantum vis præcisi
& Hæretici: ita etiam vocari possunt
pro Sacramento Eucharistiæ: neque
hoc in favorem Hæreticorum & e-
jusmodi malorum ministrorum, sed
in favorem fidelium in necessitate
existentium: sic enim censuræ latae
sunt in odium iniquorum, ut non ce-
dant in gravissimum detrimentum
bonorum fidelium: Ita ille. Vide
Suarem & Tadefmam. a

a Suar. 3 p. q. 82 a. 3 disp. 72 sect. 4 Le-
desma de Extr. Vnctio. dub. ult.

AMI. FID. *Quomodo ministranda Ve-
nerabilis Eucharistia tempore conta-
gioso?*

PHIL. Peste laboranti, ad vitandam
labem, potest sacra hostia non digi-
tis,

tis, sed honesto nitidoque aliquo
instrumento ministrari. *a*

Nota Sacerdotem posse reservare
partem hostiæ, eamque dare more
moribundo, si alia non suppetat. *b*
Neque enim hoc obstat integritati
sacrificii, ad quam solum requiritur
ut consumptio fiat utriusque speciei;
quod verò aliqua pars unius speciei
alteri tribuatur (licet id fieri sine
causa malum sit) potest sine aliquo
rationabili, ut hic, cohonestari.

a Iacobus Mancinus in tract. visitan-
di infir. p. 8 d. 18. Iacob. Marchantius tr.
6 de Extr. Vñct ubi varios modos recenset
ministrandi Euchar. sine periculo conta-
gionis. *b* Paluda. in 4 dist. 12. q. 1. art.
5. con. 2. Sylvest. v. Euch. q. 10. §. 7. &
alii.

AM FRD. Quid faciet moribundus si nul-
lus omnino adsit Sacerdos qui ei sacram
hostiam prabeat?

PHIL. Laicus, & potiori jure Sacer-
dos, si minister idoneus non adsit,
potest seipsum communicare exem-
plo Mariæ Scotiæ Reginæ. *a*

T

a Me-

a *Mecerus de Sac. q. 82. a. 3. n. 3. Reginald. tom. 2. l. 29. c. 5. q. 5. n. 39. Iacobus Granado de Sac. in 3 p. contr. 6. tract. 12. disp. 1. n. 4.*

AM. FID. *Quid faciendum cum agro qui laborat difficultate aliquid transmittendi?*

PHIL. Potest ei dari communio imposita hostiæ, particula in cochleari cum vino. a

Ita & metu contagionis dari poterit peste infecto Venerabilis hostia in cochleari argenteo.

a *Prepositus in 3 p. D. Thom. q. 30. dub 2. Suarez item in 3 part. disp. 67 sect. 6. § secundus casus. E. Rituali Romano.*

*De dubiis occurrentibus circa administrationem Sacramenti
Extrema Vnctionis.*

PHILARETUS.

Renovandum est quotannis oleum infirmorum, verusque in Ecclesia comburendum, vel in piscinam injiciendum.

Si tamen nullum sit oleum nisi verus poterit eo inungi moribundus.